

**Διαγώνισμα περιόδου Μαΐου
Γ' Λυκείου
Τμήμα : Γ₁
Μάθημα : Αρχαία (διδαγμένο) Κατεύθυνσης
21/5/2023**

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Κείμενο 1ο : Αριστοτέλους Πολιτικά Α2, 15-16

Φύσει μὲν οὖν ἡ ὄρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν [: την πόλιν]. ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος. "Ωσπερ γὰρ καὶ τελεωθεὶς βέλτιστον τῶν ζώων ἀνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθεὶς νόμου καὶ δίκης χείριστον πάντων. Χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὅπλα· ὁ δὲ ἀνθρωπος ὅπλα ἔχων φύεται φρονήσει καὶ ἀρετῇ, οἵς ἐπὶ τάναντίᾳ ἔστι χρῆσθαι μάλιστα. Διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἀνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χείριστον. Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρίσις.

Κείμενο 2ο : ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, Περὶ Ἀλέξανδρου τύχης καὶ ἀρετῆς, 6 329 Α-Δ

Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυμαζομένη πολιτεία τοῦ τὴν Στωικῶν αἱρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἐν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ίδιοις ἔκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εῖς δὲ βίος ἥ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῷ συντρεφομένης. Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ ὄναρ ἥ εἴδωλον εύνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος, Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν.

ΘΕΜΑΤΑ

Α1α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

- Η συγκρότηση της πολιτικής κοινωνίας ανάγεται στη φύση.
- Ο άνθρωπος, αξιοποιώντας τα φυσικά του όπλα, κατευθύνεται με βεβαιότητα προς τον δρόμο της αρετής.
- Η πολιτεία του Ζήνωνα προβάλλει το ιδανικό της ύπαρξης κοινών νόμων και κανόνων. (μονάδες 6)

A1β. οῖς, ἀνοσιώτατον: Να γράψετε τον όρο στον οποίο αναφέρονται οι όροι που δίνονται. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

- B1.** Ποια εικόνα παρουσιάζει ο Πλούταρχος στο 2ο απόσπασμα για την πολιτεία του Ζήνωνα; Να την αναλύσετε, σχολιάζοντας το κύριο χαρακτηριστικό της γνώρισμα. (μονάδες 8)
Στη συνέχεια να καταγράψετε δύο γλωσσικές επιλογές που χρησιμοποιεί ο Πλούταρχος, για να παρουσιάσει την πολιτεία του Ζήνωνα. (μονάδες 2)

Μονάδες 10

B2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη:

- Στη Θεογονία του ο Ηρόδοτος αναφέρεται στη δημιουργία από τους θεούς της πρώτης γυναικάς, της Πανδώρας.
- Το πρώτο ταξίδι του Πλάτωνα στη Σικελία ήταν ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς γνώρισε τον Πυθαγορισμό.
- Ο Αριστοτέλης συγγράφει τα Ηθικά Νικομάχεια κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη Μακεδονία.
- Στα Πολιτικά του Αριστοτέλη καταγράφονται μεταξύ άλλων τόσο το περιεχόμενο της έννοιας «πολιτεία» όσο και τα είδη της.
- Οι φύλακες – άρχοντες της ιδεώδους πολιτείας ζουν μακάρια, απολαμβάνοντας σωματικές και πνευματικές ηδονές.

Μονάδες 10

B3α. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιό σας καθεμιά αρχαία ελληνική λέξη της **Στήλης Α** με την ετυμολογικά συγγενή της νεοελληνική λέξη της **Στήλης Β** (στη **Στήλη Β** περισσεύουν δύο λέξεις).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. συστήσας	α. συντονισμός
2. φύεται	β. θρεπτικός
3. ἐδωδήν	γ. συντήρηση
4. συντείνει	δ. έμφυτος
5. ἄγέλης	ε. ιστός
6. συντρεφομένης	στ. παμφάγος
	ζ. σύνταξη
	η. χορηγός

(μονάδες 6)

Β3β. Για καθεμιά από τις δύο παρακάτω λέξεις να γράψετε μία περίοδο λόγου στα νέα ελληνικά, όπου η ίδια λέξη, στο ίδιο μέρος του λόγου, σε οποιαδήποτε μορφή της (πτώση, αριθμό), χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχει στο αρχαίο κείμενο: «τάξις», «κεφάλαιον». (μονάδες 4)

Μονάδες 10

B4. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στο χωρίο που δίνεται (Πλάτωνος Πολιτεία, B 358e-359b) ο Γλαύκων καταθέτει την άποψή του για τη φύση της δικαιοσύνης, απαντώντας στα λεγόμενα του Θρασύμαχου.

Είναι, λέγουν, από τη φύση καλό πράγμα να αδικεί κανείς, αλλά κακό να αδικείται, και μάλιστα πολύ περισσότερο κακό απ' ότι είναι καλό ν' αδικεί· ώστε οι άνθρωποι, αφού με το ν' αδικούν και να αδικούνται μεταξύ των εδοκίμασαν και τα δυο, όσοι απ' αυτούς δεν είχαν τη δύναμη ούτε [359a] ν' αποφεύγουν τις αδικίες των άλλων, ούτε οι ίδιοι ν' αδικούν, εσχημάτισαν την ιδέα πως τους είναι συμφερότερο να συμφωνήσουν μεταξύ τους μήτε ν' αδικούν μήτε ν' αδικούνται· και από τότε άρχισαν να βάζουν νόμους και να κάνουν συμφωνίες μεταξύ τους, και να ονομάζουν δίκαιο και νόμιμο εκείνο που προστάζει ο νόμος· και αυτό είναι η γέννηση και η ουσία της δικαιοσύνης, που είναι το μέσο μεταξύ του καλύτερου, δηλαδή ν' αδικεί κανείς χωρίς να παθαίνει τίποτα, και του χειρότερου, δηλαδή να μην έχει κανείς τη δύναμη να εκδικείται όταν τον αδικούν· το δίκαιο λοιπόν, που είναι το μέσο αυτών των δύο, ικανοποιεί όχι επειδή είναι αφεαυτού [359b] καλό πράγμα, αλλά επειδή η αδυναμία πολλών να αδικούν το κάνει να το τιμούν για τέτοιο· γιατί ένας που μπορεί να κάνει το άδικο και είναι πραγματικώς άντρας, ποτέ δεν θα μπορούσε νά' ρθει με κανένα σε τέτοιο συμβιβασμό, ώστε μήτε ν' αδικεί μήτε ν' αδικείται· γιατί αυτό θα ήταν τρέλα εκ μέρους του. Αυτή λοιπόν και τέτοια είναι, Σωκράτη, η φύση της δικαιοσύνης, και από τα τέτοια που είπαμε είναι που γεννήθηκε, καθώς λένε.

Να παρουσιάσετε τις απόψεις του Γλαύκωνα για τη φύση της δικαιοσύνης και να τις συγκρίνετε με τις απόψεις του Αριστοτέλη στο 1ο κείμενο.

Μονάδες 10

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ
ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ
ΕΤΤΙΤΥΧΙΑ!!!